KULTURSTYRELSEN

FREDNINGSVÆRDIER

HAVNEPLADSEN 12, PRÆSTØ

VORDINGBORG KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	24.02.2011
Besigtiget af:	Maria Wedel Gjelstrup
Journalnummer:	2011-7.82.07/390-0001
Kommune:	Vordingborg Kommune
Adresse:	Havnepladsen 12, 4720 Præstø
Betegnelse:	Havnepladsen 12, Præstø
Fredningsår:	1979
Omfang:	*Pakhuset (1842)*

BYGNINGSBESKRIVELSE

Pakhus beliggende som et af flere pakhuse på havnekajen ved Præstø lystbådehavn.

Pakhuset er en grundmuret, rødkalket, toetages længe med en høj, sorttjæret, delvist kampestensatsokkel og et heltag af røde vingetegl. De to langsider har en muret hvidmalet gesims af kalksten og til hver etage ni åbninger er der grønmalede, tofløjede revleluger. I underetagen er flere større åbninger lukket med grønmalede, tofløjede revledøre. De to gavle har lignende luger i to rækker og en del murankre. Sydgavlen har i gavltrekanten desuden to revledøre og en enkel luge allerøverst, mens nordgavlens gavltrekant har to rundbuede blændinger med jernindskrift: 18 - 42, herover er der en rektangulær blænding med indskriften HCG. Alle tre blændinger er hvidmalede. Øverst i gavltrekanten findes en enkel luge. I begge tagflader findes ældre støbejernsvinduer.

Pakhuset har indvendigt bevaret den oprindelige tømmerkonstruktion af søjler, bjælker, drager og kopbånd. Her har havnens sejlklub har indrettet sig: I den sydlige del af underetagen findes bade og toiletter for herre og damer. Resten af pakhuset bliver brugt til opmagasinering af mindre både og master. På to etager er indrettet rækker af private loftsrum til sejlklubbens medlemmer. Skillevæggene imellem rummene er lette tremmevægge, der friholder sig fra den oprindelige tømmerkonstruktion.

BYGNINGSHISTORIE

Pakhuset er opført som Kornmagasin i 1842, som den første bygning på havnen. Der var flere protester fra købmand J.E. Hald, der var medlem af bygningskommissionen, der fremførte, at når en privat mand fik tilladelse til at opføre et pakhus på lejet grund ved havnen, blev han bedre stillet end de øvrige. Tros dette fik Købmand H.C.Grønvold sin tilladelse, og bygningen blev opført. Fire år senere blev pakhuset udvidet mod syd med 12 alen.

Tidligere havde bygningen i tagrygningens nordlige ende en elevatortilbygning i rødmalede brædder med paptag. Denne bygning er blevet fjernet efter 1979.

KILDER

Gamle huse i Præstø, Fredningsstyrelsen og Præstø Kommune, 1979

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi for pakhuset knytter sig til placeringen på havnekajen, hvor bygningen sammen med andre pakhuse indgår i et velbevaret havnemiljø. Pakhusets vinkelrette placering på kajkanten er med til at opdele den lange strækning til mindre rum, hvorved der opnås mere intime lægivende uderum. Mod øst er ses stadig en belægning med brosten, der fastholder bygningen i en autentisk atmosfære.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Præstø fik i 1800-tallet en storhedstid, hvor en række købmænd fik stor indflydelse på byens voksende økonomi. Pakhusene på havnen er tegn på den dengang voksende industri og eksport af korn specielt til England. Dermed knytter de kulturhistoriske værdier sig til pakhusets bevarede udseende med de mange luger og porte, hvorfra man førhen har lastet korn og andre varer.

1840'erne var specielt en stor ekspansionstid i Præstø, og man genoptog brugen af kalksten, der kom fra kalkbruddet i Fakse, i Pakhuset ses dette i gesimsen af kalksten.

Af andre kulturhistoriske elementer skal nævnes Nordgavlens indskrift HCG og 1842, der fortæller om bygherren og årstallet for bygningens opførelse. Indvendigt ses de kulturhistoriske værdier i de store åbne rum og den synlige konstruktion, der viser bygningens store bæreevne.

ARKITEKTONISK VÆRDI

De arkitektoniske værdier, elementer og detaljer er gennemgående enkle for pakhuset. Alt er dikteret af en konsekvent pragmatisme, der knytter sig til pakhusets oprindelige funktion. Enkle detaljer træder frem i gesimsen og nordgavlens blændingsfelter, der ved hvidkalkning fremhæves yderligere.

Gavlene og siderne fremstår harmonisk ved den taktfaste rytme af luger, der sammen med den gennemgående farve- og materialeholdning får bygningen til at fremstå som en massiv form.

Indvendigt har de store åbne planer en vigtig arkitektonisk betydning, hvor der opnås gennemlyste rum, og hvor det er muligt at opfatte bygningens store volumen, især på det først loft under taget, hvor der ikke er inddelinger af det store rum.

BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til bygningens volumen, med den kraftige sokkel, og det ubrudte tag med kun små tagvinduer. Hertil kommer takten af åbninger med de mange træluger og porte, samt murankrene og blændingsfelter med indskrift i gavlene.

I bygningens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den bevarede konstruktion og bræddegulvene.

ANBEFALINGER

Ingen angivet